

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH
w Szkole Podstawowej nr 3
im. mjra Henryka Sucharskiego
w Pasłęku**

Obowiązują od dnia 15 sierpnia 2024 r.

Podstawy prawne:

1. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249)*
2. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2023 poz. 1870)*
3. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz.1606)*
4. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)*
5. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo Oświatowe (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)*
6. *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)*
7. *Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)*
8. *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz.1169)*
9. *Ustawa z dnia 13 maja 2016 o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz.U. z 2023r. poz. 1304 z późn. zm.) - art. 22b, 22c*

Spis treści

Podstawy prawne:	2
Rozdział 1.....	5
Informacje ogólne	5
1.1. Wprowadzenie	5
1.2. Słowniczek pojęć	6
Rozdział 2.....	9
Standardy Ochrony Małoletnich	9
Rozdział 3.....	17
Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w szkole.....	17
3.1. Zasady zatrudniania pracowników w szkole oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi	17
3.2. Zasady bezpiecznych relacji małoletnich i personelu w szkole.....	20
3.3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w szkole, a w szczególności działania niedozwolone	27
3.4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi.....	30
3.5. Zasady ochrony wizerunku małoletniego	34
3.6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich	35
Rozdział 4.....	38
Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego	38
4.1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej.....	38
Definicja przemocy domowej, rodzaje przemocy domowej i ich charakterystyka	38
Rozpoznawanie przemocy domowej wobec małoletniego.....	40
Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego	41
Zgłaszanie podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania przez pracownika szkoły	42
Zgłaszanie podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania przez osoby z zewnątrz	43
Wstępna diagnoza i ocena sytuacji osoby krzywdzonej.....	44
Uzasadnienie do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”	45
Procedura „Niebieskiej Karty”	46
Załączniki do procedury „Niebieskiej Karty”	49
4.2 Zasady i procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego	71
Rozdział 5.....	84
Organizacja procesu ochrony małoletnich w szkole i wdrażania Standardów Ochrony Małoletnich	84
5.1. Podział obowiązków i przydział zadań w zakresie wdrażania „ Standardów Ochrony Małoletnich”	84

5.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów oraz sposobów dokumentowania tej czynności.....	86
5.3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.....	87
5.4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji	87
5.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.....	89
5.6. Udostępnianie „Standardów Ochrony Małoletnich”	92
5.7. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów	93

Spis załączników

Załącznik 1.Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.....	49
Załącznik 2. Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzania danych osobowych	50
Załącznik 3. Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy domowej wobec małoletniego	52
Załącznik 4. Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania	54
Załącznik 5. Niebieska Karta – A.....	56
Załącznik 6. Niebieska Karta – B.....	61

Rozdział 1

Informacje ogólne

1.1. Wprowadzenie

Nowelizacja Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich. „Standardy Ochrony Małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowi formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów Ochrony Małoletnich” przyjęto następujące założenia:

- w Szkole Podstawowej nr 3 w Pasłęku nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy dokładają starań, aby umieć zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy,
- podejmowane postępowanie nie może naruszać praw dziecka, praw człowieka oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
- małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,

- małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynić to mając świadomość skuteczności podejmowanych działań,
- rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania bez stosowania przemocy oraz potrafią uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

- prowadzone postępowanie na wypadek krzywdzenia małoletnich lub podejrzenia krzywdzenia jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,
- działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska.

1.2. Słowniczek pojęć

Ileokroć w dokumencie „Standardy Ochrony Małoletnich” jest mowa o:

- 1) szkole - należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 3 w Pasłęku;
- 2) małoletnim (dziecku, uczniu, wychowanku) - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia oraz osoby powyżej 18 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną;

- 3) pracownika/personelu szkoły - należy przez to rozumieć każdego pracownika szkoły, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: praktykantów odbywających praktyki studenckie lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi;
- 4) dyrektorze, wicedyrektorze - należy przez to rozumieć dyrektora, wicedyrektora Szkoły Podstawowej nr 3 w Pasłęku;
- 5) rodzicu - należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie, jako przedstawiciel ustawowy dziecka;
- 6) opiekunie prawnym małoletniego - należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciążące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe;
- 7) „osobie najbliższej małoletniemu” - należy przez to rozumieć: matkę, ojca, babcię, dziadka, rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku - osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego;
- 8) przemocy fizycznej - należy przez to rozumieć każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.;
- 9) przemocy seksualnej - należy przez to rozumieć zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszając prawo oraz obyczaje danego społeczeństwa;

- 10) przemocy psychicznej - należy przez to rozumieć powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych;
- 11) zaniechaniu - należy przez to rozumieć chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka przez osoby zobowiązane do opieki, troski oraz ochrony zdrowia i/lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju;
- 12) przemocy domowej - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym wolność seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i/lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie oraz krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą;
- 13) osobie stosującej przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej;
- 14) świadku przemocy domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy Ochrony Małoletnich

Standard I

Pracownicy szkoły, małoletni, ich rodzice oraz opiekunowie prawni znają „Standardy Ochrony Małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1606).
2. Zapoznano z nim personel szkoły, rodziców/opiekunów prawnych małoletnich oraz małoletnich.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w szkole.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej szkoły: <http://sp3paslek.edupage.org> oraz w widocznym miejscu w czterech budynkach szkoły (informacja na tablicach ogłoszeń, dokument do wglądu w sekretariacie, gabinecie dyrektora, gabinecie wicedyrektora, pokoju nauczycielskim i bibliotece).
5. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
6. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród pracowników szkoły.
7. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie zajęć/warsztatów grupowych prowadzonych przez

pracowników szkoły oraz konsultacji, spotkań, terapii prowadzonych w indywidualnym kontakcie.

8. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne oraz przyjazne środowisko w szkole.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole zatrudnia się personel po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych. W przypadku zatrudnienia obcokrajowców dyrektor weryfikuje osoby w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności.
2. Dyrektor określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie „Standardy Ochrony Małoletnich”.
3. Pracownicy szkoły są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie „Standardów Ochrony Małoletnich”.
4. W szkole prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników z zakresu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, a w szczególności:
 - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich,

- b) procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu,
 - c) dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - d) znajomości praw dziecka, praw człowieka oraz zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - e) odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
 - f) procedury „Niebieskiej Karty”,
 - g) bezpieczeństwa relacji każdego pracownika z małoletnim, uwzględniającą wiedzę o zachowaniach pożądanych i niedozwolonych w kontaktach z nim.
5. W szkole prowadzi się systematyczną diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących poczucie bezpieczeństwa małoletnich, a w szczególności w obszarach:
- a) relacji między pracownikiem szkoły a małoletnim,
 - b) poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego, z uwzględnieniem zagrożeń środowiskowych (poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu ogólnie obowiązujących zasad, podmiotowe traktowanie).

Standard III

Szkoła oferuje rodzicom/opiekunom prawnym informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. We wszystkich budynkach szkoły znajduje się tablica informacyjna (tablica ogłoszeń) dla rodziców, gdzie umieszczone są dane kontaktowe placówek

zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych. Na stronie internetowej szkoły oraz w mediach społecznościowych publikowane są przydatne informacje na temat: wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa dziecka w Internecie oraz możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych.

2. Rodzice mają dostęp do obowiązujących w szkole „Standardów Ochrony Małoletnich”, gdzie znajdują się procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Szkoła umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym małoletnich, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami oraz z zakresu wychowania pozytywnymi metodami wychowawczymi, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard IV

Szkoła zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Szkoła umożliwia edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem. Upowszechniane są materiały zawierające:
 - informacje na temat praw dziecka/praw człowieka,
 - informacje na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem, informacje z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - informacje na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
2. Małoletni mają dostęp do informacji do kogo mogą się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.

3. W szkole dostępne są materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka, ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broшуry, ulotki, książki).
4. We wszystkich budynkach szkoły wyeksponowane są informacje na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Określono procedury interwencji pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W szkole ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu oraz wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.
5. W szkole wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na

stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń we wszystkich budynkach szkoły.

6. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, obowiązującej w szkole (RODO).

Standard VI

W szkole wzmacniane jest poczucie bezpieczeństwa małoletnich w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a pracownikami.
2. W szkole określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W szkole opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internetowej oraz utrwalanymi w innej formie.
4. W szkole opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach: przemocy domowej oraz cyberprzemocy.
5. W szkole opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskiej Karty”.
6. Pracownicy szkoły realizują plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W szkole prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem krzywdzenia lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa uzyskanych danych osobowych.
3. W procedurze „Niebieskiej Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” oraz kwestionariusze rozpoznania przemocy domowej.
4. Zasady przechowywania ujawnionych incydentów lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego są zgodne z zasadami archiwizacji dokumentów w Szkole Podstawowej Nr 3 w Pasłęku.

Standard VIII

Szkoła monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony małoletnich są weryfikowane - przynajmniej raz na dwa lata.
2. W ramach kontroli zasad i praktyk ochrony małoletnich szkoła pozyskuje opinie małoletnich oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych.

3. Do weryfikacji zasad i dokumentacji dotyczącej ochrony małoletnich wykorzystywane są wnioski z kontroli „Standardów Ochrony Małoletnich” przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
4. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor szkoły.

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w szkole

3.1. Zasady zatrudniania pracowników w szkole oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi

- 1) Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks Pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:
 - a) w przypadku każdego pracownika, studenta odbywającego praktyki studenckie, wolontariusza - z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
 - b) w przypadku zatrudnienia każdej osoby w szkole i dopuszczenia do kontaktu z małoletnimi, w tym także studenta odbywającego praktyki studenckie, wolontariusza - z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
 - c) w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, w tym także studenta odbywającego praktyki studenckie, wolontariusza dopuszczonego do pracy z małoletnimi - zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli.
- 2) Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń w przypadku, gdy z nauczycielem jest nawiązywany kolejny stosunek pracy w tej samej szkole

w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c poprzedniego stosunku pracy.

- 3) Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku:
 - a) posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych;
 - b) że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.
- 4) W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z małoletnimi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa, jest ona zobowiązana do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi.
- 5) W przypadku, gdy prawo państwa, z którego jest osoba, o której mowa w pkt 4 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, osoba ta przedkłada informacje z rejestru karnego tego państwa.
- 6) W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4-5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt 5 , składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione, odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła

się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

- 7) Oświadczenia, o których mowa w pkt 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
- 8) Informację, o których mowa w pkt 4 - 8, pracodawca utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do kontaktu z małoletnimi.
- 9) Zatrudniani pracownicy lub inne osoby przed dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z:
 - Statutem szkoły,
 - Regulaminem pracy,
 - Standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w szkole,
 - Regulaminami i instrukcjami bhp i p/poż,
 - Polityką bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
- 10) Potwierdzenie zapoznania się z dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane jest w formie pisemnej i umieszczone w aktach osobowych lub dołączane do umów o świadczenie działalności wolontariackiej lub praktyki zawodowej.

3.2. Zasady bezpiecznych relacji małoletnich i personelu w szkole

Zasady ogólne:

Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w szkole, monitorują ich sytuację i samopoczucie.

Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności.

Pomoc uwzględnia:

- umiejętności rozwojowe dzieci i młodzieży,
- możliwości wynikające z niepełnosprawności,
- możliwości wynikające ze specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw:

- wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych,
- niwelowanie zachowań agresywnych,
- promowanie zasad „dobrego wychowania”.

Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, praktykantów i wolontariuszy.

Zasady komunikacji z małoletnim. Komunikacja budująca dobre relacje.

Personel:

- 1) W komunikacji z małoletnimi zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla ich trudności i problemów.
- 2) Reaguje według zasad konstruktywnej komunikacji i krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
- 3) Daje prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.

- 4) Komunikacja prowadzona jest w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie w oparciu o hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
- 5) Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają.
- 6) Polecenia wydaje z szacunkiem, unika wypowiedzi komenderujących, nadmiernie moralizujących, krytykanckich. Nie wytyka błędów w sposób, który rani.
- 7) Nie grozi, nie wyraża dezaprobaty wobec zachowania małoletniego czy jego postępów w nauce lub terapii, w sposób uwłaczający jego godności i poczuciu własnej wartości. Wskazuje, jak należy się zachować, uczyć, angażować w terapię w sposób, który nie ujmuje godności i poczuciu własnej wartości.
- 8) Nie reaguje złośliwościami, sarkazmem na zachowanie małoletniego lub jego postępy w nauce czy terapii, nie dowcipkuje i nie żartuje z małoletniego, w sposób który obniża jego poczucie własnej wartości.
- 9) Słucha uważnie, udziela odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletniego i danej sytuacji. W relacjach z małoletnim stosuje zasady pozytywnej komunikacji: aktywne słuchanie i komunikat „JA”.
- 10) Stosuje zasady konstruktywnej krytyki wobec, np. niewłaściwego zachowania małoletniego, tj. krytykuje w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony, czy do kontrataku.
- 11) Nie podnosi głosu w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego lub innych osób.
- 12) Mówi wyraźnie, bez szeptu i krzyku, stara się utrzymać spokojny ton głosu. Utrzymuje kontakt wzrokowy. W czasie rozmowy nie narusza przestrzeni osobistej drugiej osoby.

Komunikacja służąca rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny.

Personel:

- 1) W rozwiązywaniu konfliktów stosuje następujące zasady konstruktywnej komunikacji:
 - nie ocenia, nie uogólnia, nie interpretuje, nie daje „dobrych rad”, nie moralizuje,
 - wysłuchuje, stosuje komunikaty „JA”, upewnia się, czy dobrze rozumie swojego rozmówcę,
 - oddziela problem od osoby, wyraża brak akceptacji dla zachowania, a nie człowieka,
 - skupia swoją uwagę na rozmówcy, koncentruje się na tym co mówi,
 - okazuje rozmówcy szacunek,
 - mówi wprost – otwarcie udziela konkretnych informacji zwrotnych.
- 2) W komunikacji z małoletnim podczas rozwiązywania konfliktów wystrzega się:
 - tzw. barier komunikacyjnych: osądzania, krytykowania, przezywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi,
 - błędu nadmiernej generalizacji (zamiast mówić o konkretnych sytuacjach i konkretnych przyczynach irytacji, złości, przypisuje się pewne zdarzenia stałym cechom osoby),
 - niewłaściwego zrozumienia intencji rozmówcy,
 - niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.
- 3) W procesie rozwiązywania konfliktu dba o komunikację dającą małoletniemu poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniąc go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
- 4) Umiejętnie, w sposób konstruktywny uczestniczy w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich

rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje, arbitraż, wszechstronne wspieranie lub ułatwianie procesu organizacyjnego.

5) Szybko reaguje na problemy związane z dyscypliną:

- rozwiązuje pojawiające się problemy z dyscypliną bezpośrednio po naruszeniu zasad przez małoletniego,
- nie podnosi nadmiernie głosu i nie krzyczy, zwraca uwagę tym, którzy łamią ustalony porządek,
- wykazuje empatię wobec małoletnich,
- ustala i przypomina obowiązujące zasady,
- wyraźnie określa oczekiwane zachowania.

6) Metody dyscyplinowania dobiera adekwatnie do wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej (zakaz stosowania kar fizycznych).

7) Upominając słownie, perswazyjnie, stara się opanować własne nieprzyjemne emocje, np. złość, zdenerwowanie.

8) Jeśli zajdzie taka potrzeba przekazuje małoletniemu utrzymany w spokojnym tonie komunikat jasny, konkretny, rzeczowy, wolny od stygmatyzowania, nakierowany na ocenę zachowania małoletniego, a nie jego osoby.

Zakaz stosowania przemocy wobec małoletniego w jakiejkolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym.

1) Kontakty personelu z małoletnim nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy małoletni są sprawiedliwie traktowani. Pracownicy nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamość, wyznanie, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).

- 2) Personel nie wykorzystuje wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- 3) Personel nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletnich, np. takiej jak: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, klapsy, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
- 4) Personel nie stosuje żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletnich, np. takiej jak:
 - izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu,
 - stygmatyzowanie z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu, orientacji seksualnej, światopoglądu czy sytuacji majątkowej,
 - wyszydzanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
 - nadmierne, wygórowane wymagania,
 - agresywne wypowiedzi i komentarze,
 - rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających materiałów.
- 5) Personel nie stosuje naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
 - komentarzy na temat ciała, wyglądu, ubioru z podtekstem seksualnym, dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
 - nie pisze do małoletnich wulgarnych lub dwuznacznych SMS-ów, e-maili,
 - nie wdaje się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszcza komentarzy i nie udostępnia zdjęć o jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby wyrządzić krzywdę.

- 6) Personel nie narusza nietykalności osobistej małoletnich. Nie zachowuje się wobec nich w sposób niestosowny, np. nie dotyka, nie głaszcze, nie poklepuje w sposób poufały, dwuznaczny w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych.
- 7) Nie zmusza małoletnich do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
- 8) Nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z małoletnim, np. nie angażuje się w takie aktywności jak: łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 9) Upewnia i informuje, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć bezpośrednio lub wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.
- 10) Personel zawsze jest przygotowany na wyjaśnienie swoich działań, zachowań.
- 11) Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli małoletni dążyliby do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, personel reaguje z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- 12) Personel równoważy potrzebę nadzoru z prawem małoletniego do prywatności, np. nie należy otaczać małoletnich osobistą opieką, której oni nie potrzebują.
- 13) Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewnia obecność innej osoby dorosłej.
- 14) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego uczestniczy rodzic/opiekun prawny, druga osoba

z personelu, pozostają otwarte drzwi lub inne tzn., według szczegółowych ustaleń z rodzicem/opiekunem prawnym. Personel unika innego niż niezbędny kontakt fizyczny.

Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach diagnostycznych, dydaktycznych i pomocowych.

- 1) Kontaktując się z małoletnim, personel traktuje go podmiotowo.
- 2) Kontakt nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
- 3) Co do zasady kontakt powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
- 4) Personel nie zaprasza małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy (wyjątek stanowi pokrewieństwo, relacje przyjacielskie z rodzicami).
- 5) Personel nie nawiązuje kontaktów poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktuje się z nimi bez zgody rodziców/opiekunów prawnych poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- 6) Jeśli zachodzi taka konieczność, preferowaną formą komunikacji z małoletnimi poza godzinami pracy są kanały służbowe (dziennik elektroniczny, e-mail, telefon służbowy), a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 7) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i jego rodzice/opiekunowie są osobami bliskimi dla personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/opiekunów.

3.3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w szkole, a w szczególności działania niedozwolone

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi:

- 1) Małoletni mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku.
- 2) Personel chroni ich i zapewnia im bezpieczeństwo.
- 3) Małoletni mają obowiązek przestrzegania ogólnie obowiązujących zasad i norm zachowania.
- 4) Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
- 5) Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych innych, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania - w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
- 6) Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie przez nich kultury osobistej (np. używanie zwrotów grzecznościowych typu: proszę, dziękuję, przepraszam), uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- 7) Małoletni budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.

- 8) Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
- 9) W kontaktach między sobą małoletni nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie mają również poczucia zagrożenia, nie odczuwają wrogości ze strony innych.
- 10) Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
- 11) Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małoletnich nie jest akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych.
- 12) Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
- 13) Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania jakiejkolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w procedurami).
- 14) Małoletni przebywający na terenie szkoły znają obowiązujące procedury bezpieczeństwa - wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych, gdzie i do kogo dorosłego mogą się zwrócić o pomoc.
- 15) Jeśli małoletni stanie się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole, w tym:

- 1) Stosowanie agresji i przemocy wobec małoletnich i innych osób:

- agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.: bicie, uderzenie, popychanie, kopanie, opluwanie, wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań, rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.: obelgi, wyzwiska;
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie, bezpośrednie obrażanie;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie, groźby, obraźliwe SMS-y i MMS-y;
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.: poniżanie, wykluczanie, izolacja, milczenie, manipulowanie, wulgarne gesty;
 - niszczenie, zabieranie rzeczy innej osoby, straszenie;
 - szantażowanie.
- 2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w trakcie pobytu w szkole, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 - 3) Nieuzasadnione, bez zgody prowadzącego opuszczanie sali, gdzie odbywają się zajęcia. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły.
 - 4) Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 - 5) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 - 6) Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków, środków odurzających.

- 7) Niestosowne odzywanie się do innych osób, używanie wulgaryzmów.
- 8) Przywłaszczenie własności lub celowe niszczenie, nieszanowanie własności innych osób oraz wyposażenia szkoły. Wyludzanie pieniędzy lub innych rzeczy.
- 9) Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów, udział w bójce.
- 10) Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- 11) Znęcanie się nad inną osobą (współudział w znęcaniu się, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- 12) Aroganckie zachowanie, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie.
- 13) Fotografowanie, nagrywanie dźwięku lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych osób bez ich zgody.
- 14) Stosowanie wobec innych osób różnych form cyberprzemocy.

3.4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi

Obowiązkiem prawnym szkoły jest takie wykorzystanie sieci, które będzie adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno-społecznej małoletniego oraz nie będzie mu szkodzić ani zagrażać jego rozwojowi psychofizycznemu. Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:

- 1) dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
- 2) działalność innych użytkowników zagrażająca dobru małoletniego.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu:

- 1) Małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej szkoły.
- 2) Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
- 3) Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- 4) Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
- 5) W szkole jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci. Do jego obowiązków należy:
 - zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację, co najmniej raz w semestrze, odpowiedniego oprogramowania;
 - sprawdzanie, co najmniej raz w semestrze, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści.
- 6) Pracownicy posiadają indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z komputera na terenie szkoły. Pracownicy zachowuje login i hasło w tajemnicy.
- 7) Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych :

- 1) Małoletni ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z wewnątrzszkolnym regulaminem korzystania z telefonów komórkowych.
- 2) Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch itp.
- 3) Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, słuchawki, itp.
- 4) Małoletni przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców i na ich odpowiedzialność.
- 5) Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynoszonego przez małoletnich.
- 6) Na terenie szkoły obowiązuje uczniów całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. Zakaz obowiązuje w trakcie całego pobytu na terenie szkoły podczas zajęć lekcyjnych, zajęć dodatkowych, przerw, treningów oraz warsztatów.
- 7) Małoletni ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku lub szafce po wejściu do szkoły przed rozpoczęciem zajęć. W czasie pobytu na terenie placówki telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla małoletniego, jak i pozostałych osób (wymienionych urządzeń nie należy trzymać w kieszeniach).
- 8) Uczeń może posiadać smartwatch lub opaskę sportową, ale urządzeń tych nie wolno używać do rozmów.
- 9) Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą prowadzącego zajęcia. Małoletni może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych

do realizacji zadań podczas zajęć po uzyskaniu zgody osoby prowadzącej lub na jej wyraźne polecenie.

- 10) Jeśli małoletni czeka na ważną informację (połączenie, SMS) ma obowiązek poinformować o tym fakcie, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami lub w innej ważnej sprawie.
- 11) Na terenie szkoły zakazuje się małoletnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych uczniów, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.
- 12) Powyższe nie dotyczy wydarzeń odbywających się w szkole, na rejestrację których udzielono zgody dyrektora lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
- 13) Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.
- 14) W przypadku uczniów przewlekłe chorych (np. cukrzyca) dopuszcza się posiadanie telefonu przy sobie celem dokonania pomiaru parametrów.
- 15) Podczas wycieczek szkolnych i wyjść poza teren szkoły uczniowie mogą korzystać z telefonów za zgodą nauczyciela, kierownika wycieczki lub opiekuna (ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa).

Zasady postępowania w przypadku naruszenia zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.

W przypadku naruszenia przez małoletniego zasad używania telefonów komórkowych na terenie szkoły, pracownik informuje o tym fakcie

rodziców/prawnych opiekunów małoletniego i wspólnie z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala plan dalszego postępowania.

3.5. Zasady ochrony wizerunku małoletniego

- 1) Szkoła uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku.
- 2) Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie Cywilnym, w ustawie o prawie autorskim, o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
- 3) Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO).
- 4) Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
- 5) Zgody, o których mowa w pkt 3 i 4 są wyrażane w formie pisemnej – wyraźnie i zrozumiale. Zgody jw. są jednocześnie zgodami na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazanymi w art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
- 6) Rodzice małoletniego/opiekunowie lub małoletni powyżej 16 roku życia wyrażając zgodę na upublicznienie wizerunku, określają precyzyjnie miejsca i kanały upubliczniania wizerunku, kontekst w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
- 7) Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych

osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.

- 8) Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
- 9) Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowania, fotografowania, nagrywania głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody jego opiekuna.
- 10) Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna małoletniego - bez jego wiedzy i zgody.
- 11) W przypadku utrwalania wizerunku małoletniego na zajęciach „otwartych”, „pokazowych” wymagana jest zgoda, jak w pkt 3 i 4.

3.6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

- 1) W szkole wdrożono Politykę Ochrony Danych Osobowych osób fizycznych (pracowników, małoletnich, rodziców/opiekunów) oraz powołano Inspektora Ochrony Danych.
- 2) Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych z uwzględnieniem zasad:

- a) zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości,
 - b) zasady ograniczenia celu przetwarzania danych,
 - c) zasady minimalizacji danych,
 - d) zasady prawidłowości danych,
 - e) zasady ograniczenia przechowania danych,
 - f) zasady integralności i poufności danych,
 - g) zasady rozliczalności.
- 3) Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich i ich rodziców/opiekunów prawnych posiadają upoważnienie do przetwarzania ich danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
- 4) Na potrzeby przetwarzania w formach zdalnych (przekazywanie danych osobowych do OKE, SIO, organów upoważnionych do przetwarzania danych osobowych małoletnich) opracowano zasady ich przetwarzania oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania – System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI).
- 5) Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych złoży pisemne oświadczenie o znajomości Polityki bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych pod rygorem odpowiedzialności karnej i zobowiązanie do jej przestrzegania pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- 6) Rodzice/opiekunowie prawni małoletnich są informowani o przetwarzaniu danych osobowych poprzez klauzule informacyjne.
- 7) Dyrektor szkoły wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
- 8) Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej są chronione w zamykanych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania (sekretariat, gabinet dyrektora i wicedyrektora, pokój nauczycielski, gabinety psychologa, pedagoga i pielęgniarki).

- 9) W szkole wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
- 10) Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
- 11) Dane osobowe umieszczone w Niebieskiej Karcie „A” udostępniane są zespołowi interdyscyplinarnemu, powołanemu w trybie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

4.1. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

Definicja przemocy domowej, rodzaje przemocy domowej i ich charakterystyka

Definicja przemocy domowej:

Pod pojęciem „przemoc domowa” – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaje przemocy domowej i ich charakterystyka:

- a) przemoc fizyczna - to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała dziecka. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
- b) przemoc psychiczna („maltretowanie psychiczne”¹) – to powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic nie warte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych. Krzywdzenie psychiczne dziecka to kategoria, w której najczęściej nie ma widocznych dowodów winy sprawcy. Występują natomiast u dziecka objawy, które są konsekwencją tego rodzaju przemocy. Podstawowym narzędziem zatrzymania przemocy psychicznej jest praca z rodziną, która odbywać się może w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.
- c) przemoc seksualna - według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc seksualna to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.
- Nakłanianie lub zmuszanie dziecka do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych.
 - Wykorzystywanie dziecka do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych.

¹ Za definicją Amerykańskiego Stowarzyszenia Profesjonalistów Przeciwdziałających Krzywdzeniu Dzieci

- Wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.

d) zaniedbywanie - to jedna z form krzywdzenia dziecka polegająca na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe. Ta forma przemocy wskazuje na potrzebę szerszej diagnozy systemu rodzinnego pod kątem wydolności wychowawczej rodziców.

Rozpoznawanie przemocy domowej wobec małoletniego

Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego odbywa się poprzez:

- ujawnienie przez pokrzywdzonego przemocy domowej,
- informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
- analizę objawów krzywdzenia występujących u pokrzywdzonego (załącznik 4),
- ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie (załącznik 3).

Ujawnienie przez małoletniego przemocy w rodzinie ma miejsce wtedy, kiedy poinformuje pracownika szkoły o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy ze strony swoich najbliższych. Ujawnienie jest dla małoletniego bardzo trudnym momentem, świadczy o dużym doznawanym bólu i determinacji.

Fakt ujawnienia przez małoletniego przemocy nie podlega ocenie uwiarygadniającej ze strony pracownika szkoły, wymaga zareagowania!

Informacje o krzywdzeniu małoletniego mogą pochodzić od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny, przypadkowego świadka przemocy. W każdym przypadku informacje o przemocy wobec małoletniego wskazywane jako fakty, a nie domniemanie, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszej procedurze. Podobnie, jak w przypadku ujawnienia przemocy przez małoletniego, pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.

Fakt ujawnienia przemocy przez osoby inne niż małoletni nie podlega ocenie uwiarygadniającej ze strony pracownika szkoły, wymaga zareagowania!

Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego

Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego:

- 1) Każdy małoletni będący uczniem szkoły może zgłosić ustnie lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem szkoły, fakt stosowania wobec niego przemocy domowej.
- 2) Zgłoszenie doznawanej krzywdy przez małoletniego może nastąpić w bezpośredniej rozmowie, SMS-em, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną, w każdym czasie.
- 3) W przypadku dziecka obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni zapewnia pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikacji w innych formach, np. poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji.

- 4) Osoba, która powzięła tę informację od krzywdzonego, podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia.
- 5) W przypadku zagrożenia życia małoletniego, po przekazaniu informacji dyrektorowi szkoły, zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe – Policję i pogotowie ratunkowe, o zagrożeniu życia małoletniego.
- 6) W ramach procedury funkcjonariusz policji: udziela niezbędnej pomocy osobie doznającej przemocy, w tym dostępu do pomocy medycznej, podejmuje czynności chroniące życie, zdrowie i mienie, zabezpiecza ślady i dowody przestępstwa oraz podejmuje działania mające na celu zapobieganie dalszym zagrożeniom mogącym występować w tej rodzinie, zgodnie z zasadami i procedurami postępowania w takiej sytuacji.
- 7) W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji, osoba, która powzięła tę informację postępuje zgodnie z procedurą.

Zgłaszanie podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania przez pracownika szkoły

Zgłoszenie podejrzenia przemocy domowej:

- 1) Każdy pracownik szkoły, który zauważy lub podejrzewa u małoletniego symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować - jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
- 2) Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu dyrektorowi szkoły, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania małoletniego, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
- 3) Dyrektor szkoły jako osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec małoletnich wraz z osobą zgłaszającą wypełniają tzw.

Kartę zgłoszenia / załącznik 1. Na karcie podpisują się: dyrektor szkoły i osoba zgłaszająca.

Zgłaszanie podejrzenia przemocy domowej lub jej stosowania przez osoby z zewnątrz

Zgłoszenie podejrzenia przemocy domowej:

- 1) Osoba, która jest świadkiem stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, ma prawo do zgłoszenia tego faktu.
- 2) W celu zgłoszenia stosowanej wobec małoletniego przemocy domowej w/w osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia bezpośrednio dyrektorowi szkoły.
- 3) W trakcie rozmowy z dyrektorem szkoły, osoba wskazuje na fakty, na podstawie których domniema o stosowaniu przemocy domowej wobec małoletniego.
- 4) Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
- 5) Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania jego danych osobowych udostępnionych dyrektorowi.
- 6) W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej.
- 7) W sytuacji, jak w pkt 6, pracownik sekretariatu zawiadamia dyrektora szkoły o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej.
- 8) W przypadkach anonimowych zgłoszeń, stosowanie przemocy wobec małoletniego podlega analizie i zdiagnozowaniu.
- 9) Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania wypełnia Kartę zgłoszenia (załącznik 1),

w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją koordynatorowi „Standardów Ochrony Małoletnich”. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło to zgłoszenie i osoba zgłaszająca (jeżeli jest obecna).

- 10) W przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić Policję .

Wstępna diagnoza i ocena sytuacji osoby krzywdzonej

Wstępna diagnoza i ocena sytuacji osoby krzywdzonej

- 1) W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, dyrektor szkoły powołuje Zespół Interwencyjny do wstępnego zdiagnozowania sytuacji ofiary, w szczególności, tzw. czynniki ryzyka oraz dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją: kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim, jak często i od jak dawna jest krzywdzony, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego, relacjach jakie ma małoletni z osobą rodzica „niekrzywdzącego”, o osobach wspierających go, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy - np. uzależnieniu rodziców od alkoholu.
- 2) W skład Zespołu Interwencyjnego wchodzi: psycholog, pedagog, pedagog specjalny, pracownik zgłaszający podejrzenie stosowania przemocy.
- 3) Zaleca się, by Zespół przeprowadził rozmowę z osobą krzywdzoną i osobą zgłaszającą podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego, a także z rodzicem/ opiekunem „niekrzywdzącym”.
- 4) Wstępną diagnozę przeprowadza się z wykorzystaniem karty obserwacji i diagnozy (załącznik 3), a w przypadku zaniedbania – kwestionariuszem diagnozującym oznaki zaniedbania (załącznik 4).

- 5) W przypadku podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej stosowania, dyrektor szkoły wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty”.
- 6) W przypadkach niewskazujących na wiarygodność zgłoszenia (pomówienie, konfabulacja, kłamstwo) – psycholog, pedagog i pedagog specjalny w porozumieniu z wychowawcą prowadzą obserwację małoletniego na terenie szkoły i w terminie maksymalnie 3 miesięcy od zgłoszenia, ponownie w składzie, jak w pkt. 2., dokonują oceny sytuacji małoletniego.

Uzasadnienie do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”

Uzasadnienie do uruchamiania procedury „Niebieskiej Karty”

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” z jednej strony nakłada na pracowników szkoły obowiązek reagowania w każdej sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego. Z drugiej zaś daje możliwość skutecznej interdyscyplinarnej współpracy na rzecz pomocy i ochrony małoletniego oraz jego rodziny. Uruchamiając procedurę „Niebieskiej Karty” pracownik szkoły otrzymuje możliwość udziału w grupie roboczej składającej się z przedstawicieli także innych służb. Są to: pracownik socjalny, policjant, przedstawiciel ochrony zdrowia, przedstawiciel komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i opcjonalnie inni specjaliści, którzy znają sytuację rodzinną dziecka, np. przedstawiciel organizacji pozarządowej, kurator.

Uczestnictwo w grupie roboczej daje pracownikowi szkoły możliwość:

- wymiany informacji na temat dziecka i jego rodziny z innymi profesjonalistami,
- podziału zadań mających na celu diagnozę sytuacji w rodzinie,
- monitorowanie jego sytuacji między przedstawicielami poszczególnych służb,

- podejmowania decyzji o ewentualnej interwencji prawnej wspólnie z innymi profesjonalistami w grupie roboczej,
- wzajemnego wsparcia w pracy z małoletnim i jego rodziną.

Procedura „Niebieskiej Karty”

Procedura „Niebieskiej Karty”

Cel procedury:

Celem niniejszej procedury jest wskazanie zasad postępowania pracowników i dyrektora szkoły w przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania:

- 1) Procedura postępowania „Niebieskiej Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w szkole.
- 2) Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
- 3) Dyrektor szkoły udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy ofierze przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej.
- 4) W szkole wyznaczony jest Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich. W sytuacji prowadzenia dużej liczby przypadków lub ich złożoności i wielu działań, dyrektor może zadanie koordynacji kolejnych procedur powierzyć innej osobie, przy czym nadal pozostają one w ogólnym rejestrze prowadzonym przez Koordynatora ds. Standardów Ochrony Małoletnich.
- 5) Zasadą udzielania pomocy małoletniemu krzywdzonemu jest interdyscyplinarna współpraca zespołowa ograniczona do osób pracujących z małoletnim.
- 6) Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w sekretariacie szkoły i u dyrektora.

- 7) Rejestr wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” prowadzi sekretariat szkoły zgodnie z zasadami prowadzenia dokumentacji w Szkole Podstawowej nr 3 w Pasłęku.
- 8) Wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora szkoły.
- 9) Upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach (załącznik 2).
- 10) Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje sekretariat.
- 11) Po zakończeniu sprawy osoba ją prowadząca przekazuje dokumentację do sekretariatu szkoły.
- 12) Archiwizacja dokumentacji odbywa się zgodnie z zasadami archiwizacji dokumentów w Szkole Podstawowej nr 3 w Pasłęku.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”

- 1) Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.
- 2) Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
- 3) Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.

- 4) Dyrektor szkoły lub inna osoba wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego (załącznik 3), a także przeprowadzić rozmowę z małoletnim.
- 5) Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby.
- 6) Czynności w ramach procedur „Niebieskiej Karty” przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków, rodzeństwa. W miarę możliwości również w obecności psychologa.
- 7) Żaden z formularzy „Niebieskich Kart” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
- 8) Po wypełnieniu karty:
 - formularz „B” – otrzymuje osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie,
 - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje formularz „B”.
- 9) Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informacje o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.
- 10) Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
- 11) Wypełniony formularz – „Niebieska Karta - A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, przekazuje się do Zespołu

Interdyscyplinarnego. Osobą upoważnioną do przekazania formularza jest Koordynator d/s Standardów Ochrony Małoletnich.

- 12) Koordynator d/s Standardów Ochrony Małoletnich zawiadamia dyrektora szkoły o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 13) Wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemoc.

Załączniki do procedury „Niebieskiej Karty”

1. Wzór Karty zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego – załącznik 1
2. Wzór oświadczenia o poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletnich – załącznik 2
3. Arkusz diagnostyczny oceny ryzyka stosowania przemocy wobec małoletnich – załącznik 3
4. Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania małoletniego – załącznik 4
5. Wzór formularza „Niebieskiej Karty „A” - załącznik 5
6. Wzór formularza „Niebieskiej Karty „B” - załącznik 6

Załącznik 1. Karta zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

KARTA ZGŁOSZENIA PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNIEGO

Dotyczy dziecka:		
Osoba zgłaszająca:	Imię i nazwisko:	

	Dane do kontaktu:	
	Stopień pokrewieństwa:	
	Źródło wiedzy lub informacji o przemoc:	
Data zgłoszenia:		
Forma zgłoszenia:	pisemna; bezpośrednia; listownie (niepotrzebne skreślić)	
Fakty wskazujące na stosowaną przemoc podane przez osobę zgłaszającą:		
Wskazanie potencjalnej osoby stosującej przemoc:		
Podpis osoby zgłaszającej:		Podpis osoby przyjmującej zgłoszenie:

Załącznik 2. Oświadczenie o zachowaniu poufności informacji powziętych w procesie postępowania w sprawie krzywdzenia małoletniego oraz przetwarzania danych osobowych

OŚWIADCZENIE O POUFNOŚCI

1. Oświadczam, że:

- 1) Zapoznano mnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, a w szczególności z treścią ogólnego rozporządzenia o ochronie danych UE z dnia 27 kwietnia 2016 r oraz ustawy o ochronie danych osobowych.
- 2) Zapoznano mnie ze „Standardami ochrony małoletnich” wdrożonymi w Szkole Podstawowej nr 3 w Pasłęku.

- 3) Zachowam poufność informacji i danych, które uzyskałam/em przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz że znane mi są przepisy o odpowiedzialności karnej za udostępnianie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieupoważnionym.

2. Zobowiązuję się, do:

- 1) Przetwarzania danych osobowych wyłącznie w zakresie i celu przewidzianym w powierzonych przez administratora obowiązkach.
- 2) Nieujawniania danych zawartych w zbiorach danych, do których uzyskałam/em dostęp za upoważnieniem administratora danych.
- 3) Nieujawniania sposobów zabezpieczeń danych osobowych przetwarzanych w szkole.
- 4) Wykonywania operacji przetwarzania danych, zgodnie z regulaminem ochrony danych osobowych.
- 5) Zabezpieczenia tych danych przed dostępem do nich osób nieupoważnionych.
- 6) Ochrony danych osobowych przed przypadkowym lub niezgodnym z prawem zniszczeniem, utratą, modyfikacją danych osobowych, nieuprawnionym ujawnieniem danych osobowych, nieuprawnionym dostępem do danych osobowych oraz ich przetwarzaniem.
- 7) Zgłaszania incydentów naruszenia zasad ochrony danych osobowych inspektorowi ochrony danych osobowych lub bezpośredniemu przełożonemu.

Przyjmuje do wiadomości, iż postępowanie sprzeczne z powyższymi zobowiązaniami może być uznane przez administratora za naruszenie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych oraz rozporządzenia o ochronie danych osobowych UE z dnia 27 kwietnia 2016 roku.

.....
(miejscowość, data)

.....
(czytelny podpis pracownika)

LISTA A

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OD OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

A.1	Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem itp.	
A.2	Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami np. z rodziny lub z rówieśnikami itp.	
A.3	Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.	
A.4	Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj. dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka itp.	
A.5	Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A10 i A11).	
A.6	Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).	
A.7	Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenia przemocą w rodzinie.	
A.8	Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).	

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY DOTYCZĄCA RODZICA

A.9	Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.	
------------	---	--

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY DOTYCZĄCA DZIECKA

A.10	Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej np. uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania,	
-------------	--	--

² Źródło: Kwestionariusze ceny ryzyka występowania przemocy w rodzinie oraz algorytmy postępowania dla oświaty „Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie ” Niebieska Linia

	obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.	
A.11	Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania np. brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, itp. Dziecko ma zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a nie otrzymuje potrzebnej pomocy np. opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia itp. Sytuacja ta występuje pomimo wsparcia emocjonalnego rodziców lub innych osób z rodziny.	

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY DOTYCZĄCA DZIECKA

B.1	Dziecko odtwarza doświadczoną przemoc - w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.	
B.2	Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce np. lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.	
B.3	Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie np. bije, szczypie się, nacina sobie skórę itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka np. ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość.	
B.4	Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.	
B.5	Dziecko często opuszcza zajęcia lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicem lub działaniach interwencyjnych placówki.	

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW

B.6	Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.	
B.7	Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku.	
B.8	Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostaje bez opieki osoby dorosłej.	
B.9	Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość np. alkoholu, narkotyków itp.	
B.10	Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.	

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB INFORMACJA OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI

C.1	Karałość rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.	
C.2	Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.	
C.3	Rodziec nadużywający środków zmieniających świadomość np .alkoholu, narkotyków leków itp.	
C.4	Poważne problemy zdrowotne emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem	
C.5	Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.	
C.6	Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród problemów: problemy emocjonalne, społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.	
C.7	Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.	
C.8	Matka i/ lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.	
C.9	Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.	

Załącznik 4. Kwestionariusz diagnostyczny do oszacowania zaniedbania

KWESTIONARIUSZ DIAGNOSTYCZNY DO OSZACOWANIA ZANIEDBANIA

L.p.	Symptomy wskazujące na zaniedbanie (forma przemocy)	Tak	Nie
1.	Nieadekwatne ubranie do pory roku lub pogody		
2.	Niedowaga, niedożywienie, zmęczenie, podkrążone oczy		
3.	Brudna odzież		
4.	Brudne ciało		
5.	Nieprzyjemny zapach (insekty)		
6.	Brak podręczników i przyborów szkolnych		
7.	Kradzieże jedzenia lub innych przedmiotów		
8.	Przebywanie poza domem w późnych godzinach		
9.	Bardzo częste przebywanie poza domem niezależnie od pory roku		
10.	Ma dorosłych kolegów		

11.	Nie ma kolegów wśród rówieśników		
12.	Z trudem nawiązuje relacje		
13.	Izoluje się od rówieśników		
14.	Bije się po głowie twarzy lub wrywa sobie włosy		
15.	Często ma ślady zadrapań siniaków		
16.	Często odnosi obrażenia, skręcenia, złamania, skaleczenia		
17.	Bije innych		
18.	Zawiera przyjaźnie, potem reaguje wrogością		
19.	Gwałtownie uchyla się przed dotykiem		
20.	Moczy się		
21.	Boi się przebywać w zamkniętych pomieszczeniach		
22.	Boi się ciemności		
23.	Unika zajęć wychowania fizycznego		
24.	Unika sytuacji leżakowania w przedszkolu		
25.	Nie bierze udziału w wycieczkach		
26.	Podejmuje zachowania autodestrukcyjne wobec siebie, zwierząt		
27.	Miewa nagłe zmiany nastroju - od euforii do agresji		
28.	Prezentuje natrętne, narzucające się zachowania		
29.	Nie odwzajemnia emocji		
30.	Odrzuca próby nawiązania bliskości		
31.	Ma wybuchy wściekłości		
32.	Nadmiernie skraca dystans fizyczny		
33.	Demonstruje zachowania seksualne		
34.	Nie docenia własnych osiągnięć		
35.	Ma koszmary nocne		
36.	Ma problemy szkolne		
37.	Inne		

Uwaga! Informacje dotyczące zachowania należy analizować biorąc pod uwagę całość informacji o rodzinie. Pojedynczych zachowań z listy nie można traktować jako jednoznacznie wskazujących na zaniedbanie.

Załącznik 5. Niebieska Karta – A

.....
.....
.....

.....
(miejscowość, data)

(nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona

osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta-A”)

„NIEBIESKA KARTA - A”

W ZWIĄZKU Z POWIĘCIEM UZASADNIONEGO PODEJRZENIA STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ LUB W WYNIKU ZGŁOSZENIA PRZEZ ŚWIADKA PRZEMOCY DOMOWEJ USTALA SIĘ, CO NASTĘPUJE:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			

Nr domu/nr lokalu			
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) ¹⁾		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej	wobec Osoby 2 doznającej	wobec Osoby 3 doznającej	wobec Osoby 1 doznającej	wobec Osoby 2 doznającej	wobec Osoby 3 doznającej

	przemocy	przemocy	przemocy	przemocy	przemocy	przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)						
Przemoc psychiczna ³⁾ izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc seksualna ³⁾ zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne ³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”?

☐ tak (kiedy? gdzie?)

☐ nie

☐ nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”?

☐ tak

☐ nie

☐ nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

☐ tak ☐ nie ☐ nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono – wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca) ¹⁾			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Poinformowanie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskiej Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
(imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej formularz „Niebieska Karta – A”)

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę.

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

Załącznik 6. Niebieska Karta – B

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskiej Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskiej Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy

diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

Osobą doznającą przemocy domowej może być:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,

- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, pomijanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwonić na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- Ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- Powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej,

udziela Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.

- Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udziela Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- Sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- Placówki ochrony zdrowia – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Uwaga (dane wprowadza Zespół interwencyjny lub osoba, która wszczyna procedurę):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail
1.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Elblągu	Elbląg, ul. Zw. Jaszczurczego 17	55 255 00 01	sow@sow.elblag.pl
2.	Ośrodek Wsparcia i	Elbląg, ul.	55 233 80 79	osrodekwsparcia.el

	Interwencji Kryzysowej. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	Nowodworska 49		blag@gmail.com
3.	Okręgowy Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Elblągu	Elbląg, ul. Zw. Jaszczurczego 17/101	55 642 44 25	esas_1@wp.pl
4.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy w Pasłęku	Pasłęk, Plac Grunwaldzki 8	55 649 62 55 55 248 44 49	mgops.paslek@wp.pl
5.	Komisariat Policji w Pasłęku	Pasłęk, ul. Gdańska 7	47 734 19 00	dyzurny@elblag.ol.policja.gov.pl

Możesz zadzwonić do:

- Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18-22 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18-22 w języku rosyjskim. Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17-21) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18-22). Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE, pogotowie Niebieska linia ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - konsultanci posługują się językiem migowym.
- Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych,

czynna codziennie w godzinach od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).

Zadania pracowników szkoły w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w formie przemocy domowej.

Każdy pracownik jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego podjąć działania:

- w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,
- w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to dyrektorowi szkoły, koordynatorowi „Standardów Ochrony Małoletnich” lub wyznaczonym pracownikom.

Zadania i obowiązki pracowników szkoły

Dyrektora szkoły:

- 1) W porozumieniu z koordynatorem lub wyznaczonymi pracownikami występuje do Sądu Rejonowego Wydział III Rodzinny i Nieletnich, prokuratury, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy w Pasłęku z zawiadomieniem o zagrożeniu małoletniego krzywdzeniem.
- 2) Podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia małoletnich.
- 3) Powołuje Zespoły Interwencyjne do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową - odrębne dla każdej sprawy.
- 4) Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy.
- 5) Określa zasady prowadzenie dokumentacji i jej archiwizowania.
- 6) Wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej.

- 7) Nadzoruje pracę Zespołu Interwencyjnego.
- 8) Współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej.
- 9) Zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskiej Karty”, doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej.
- 10) Zapewnia pomoc pracownikom w realizacji ich zadań oraz ich doskonaleniu zawodowym, ułatwiając im np. możliwość konsultacji trudnych przypadków ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka.

Koordinator ds. Standardów Ochrony Małoletnich (w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego):

- 1) Zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim, jak często i od jak dawna małoletni jest krzywdzony, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego, relacjach jakie ma z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających go, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu rodziców od alkoholu. Dane te pozyskuje od:
 - a) samego dziecka,
 - b) rodziców dziecka,
 - c) innych pracowników szkoły.
- 2) Przewodniczy Zespołowi Interwencyjnemu.
- 3) Monitoruje procedurę „Niebieskiej Karty”.

- 4) Przeprowadza we współpracy z wyznaczonym pracownikiem oraz innymi osobami zaangażowanymi w pomoc małoletniemu, ocenę zagrożenia przemocą.
- 5) Współpracuje z dyrektorem szkoły w podejmowaniu interwencji:
 - a) informuje dyrektora szkoły o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - b) gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację w trakcie realizacji procedur,
 - c) przekazuje dokumentację dyrektorowi w celu archiwizacji.
- 6) W przypadku powołania do grupy diagnostyczno-pomocowej przez Zespół Interdyscyplinarny, obowiązkowo uczestniczy w jej pracach.
- 7) Monitoruje i konsultuje sytuację małoletniego poprzez kontakt z innymi pracownikami szkoły - dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i niewłączanie osób niezwiązanych z pracą nad konkretnym przypadkiem.
- 8) Informuje rodziców o podjętych działaniach na rzecz małoletniego, w tym m.in. kontakcie z Zespołem Interdyscyplinarnym i podjętych przez ten zespół decyzjach oraz zaleceniach / propozycjach działań dla rodzica.
- 9) Prowadzi dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej (dokumentację badań i czynności).

Każdy pracownik pedagogiczny szkoły – nauczyciel, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, logopeda, doradca zawodowy (w sytuacji, gdy podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony):

- 1) Udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele – organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia lub jeśli stan zdrowia dziecka nie kwalifikuje się do jej wezwania, wysyła wniosek do Sądu Rejonowego Wydział Rodzinny i Nieletnich z prośbą o wydanie zgody na poddanie małoletniego badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców

i ewentualnie (także jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza małoletniego do lekarza pediatry prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie).

- 2) Kontaktuje się z koordynatorem lub wyznaczonym do tego celu pracownikiem przekazując mu informacje o swoich obserwacjach.
- 3) Wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy (załącznik 1).
- 4) Prowadzi wnikliwe obserwacje małoletniego na prowadzonych zajęciach.
- 5) Swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do dokumentacji dziecka.
- 6) Współpracuje z wyznaczonym do tego celu pracownikiem ustalając plan pomocy małoletniemu.
- 7) Systematycznie monitoruje sytuację małoletniego obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji dziecka.
- 8) Udziela małoletniemu wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

Pracownicy obsługi i administracji (w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka):

- 1) Kontaktują się z psychologiem, pedagogiem lub wychowawcą dziecka, przekazując im informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy - zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego.
- 2) W każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie dziecka.
- 3) W sytuacjach zagrożenia dziecka chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc.
- 4) Zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób przyprowadzających i odbierających dziecko.

4.2 Zasady i procedury postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia cyfrowego³

Zasady i procedury postępowania w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”

Opis procedury reagowania w szkole na ujawnienie cyberprzemocy. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

Osobami, które mogą zgłosić o podejrzeniu lub zaistnieniu cyberprzemocy mogą być:

- a) poszkodowany małoletni (ofiara),
- b) jego rodzice (opiekunowie),
- c) świadkowie zdarzenia,
- d) pracownicy szkoły.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia:

Zgłaszanie wypadków cyberprzemocy odbywa się według następującej zasady:

- a) małoletni – ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje pracownika szkoły o wystąpieniu takiego zjawiska,
- b) pracownik szkoły oraz Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie,
- c) do ich obowiązków należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą, świadkami i jeśli to możliwe sprawcami incydentu,

³ Za: *Bezpieczna szkoła. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów*, Ministerstwo Edukacji Narodowej Warszawa 2020

- d) rodzic/opiekun prawny oraz jeśli zajdzie taka potrzeba policja zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Ważne, aby nie konfrontować sprawcy cyberprzemocy z ofiarą!

3. Zabezpieczenie dowodów:

- 1) Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane.
- 2) Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści, czy profil.

4. Jak można zarejestrować dowody cyberprzemocy?

- 1) Telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe, jak też zdjęcia, nagrania czy filmy).
- 2) Komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować).
- 3) Strona www (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza CTRL i Print Screen, a następnie wykonanie operacji „wklej” w dokumencie Word lub Paint).
- 4) e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu jej pochodzenia).

5. Zidentyfikowanie sprawcy cyberprzemocy:

- 1) W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
- 2) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

6. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

- 1) Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole lub poradni psychologiczno-pedagogicznej pomoc psychologiczną.
- 2) Podczas rozmowy z małoletnim, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać.
- 3) Małoletni powinien otrzymać poradę, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).
- 4) Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja małoletniego i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
- 5) Bardzo ważne jest monitorowanie sytuacji małoletniego w kierunku, czy nie są stosowane wobec niego żadne akty odwetu. Rodzice dziecka muszą być poinformowani o zdarzeniu i muszą dostać wsparcie i porady ze strony pracowników szkoły.

7. Sporządzenie dokumentacji z zajścia:

Koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów z poszkodowanym, ewentualnie jeśli to możliwe ze sprawcą, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Jeżeli rozmowa była np. w obecności innego pracownika powinien on również ją podpisać. Jeżeli zabezpieczono jakieś dowody, powinny być załączone do dokumentacji.

8. Powiadomienie Sądu rodzinnego i policji:

- 1) W przypadku, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, konieczne jest zawiadomienie o sprawie sądu rodzinnego, w szczególności, kiedy pojawiają się informacje o innych przejawach jego demoralizacji. Podobnie postępuje się, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki, a sprawca nie wykazuje poprawy zachowania.
- 2) W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

Zasady i procedury postępowania w przypadku informacji o dostępie przez małoletniego do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą

Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).

Telefony/kontakty alarmowe krajowe

Zgłaszanie nielegalnych treści: www.dyzurnet.pl, numer alarmowy 112, policja 997

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

- 1) Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej (pliki z treściami niedozwolonymi, zapisy rozmów w komunikatorach, e-maile, zrzuty ekranu), znalezione w Internecie lub w komputerze małoletniego. Zabezpieczenie dowodów jest zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych.

2) Identyfikacja sprawcy(ów).

W identyfikacji sprawców kluczową rolę odgrywają zgromadzone dowody. W procesie udostępniania nielegalnych i szkodliwych treści małoletnim biorą udział na ogół: twórca treści – np. pornograficznych oraz osoby, które udostępniły je.

3) Działania wobec ofiary zdarzenia.

Małoletnich – ofiarę lub świadka zdarzenia – począwszy od pierwszego etapu interwencji otacza się opieką psychologiczną. Rozmowa z małoletnim przeprowadzana jest z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego, z poszanowaniem poufności i podmiotowości ze względu na fakt, iż kontakt z treściami nielegalnymi może mieć bardzo szkodliwy wpływ na jego psychikę. W trakcie rozmowy należy ustalić okoliczności uzyskania przez ofiarę dostępu do ww. treści. Należy koniecznie powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych ofiary o zdarzeniu i uzgodnić z nimi podejmowane działania i formy wsparcia. Działania szkoły w takich przypadkach powinny cechować poufność i empatia w kontaktach ze wszystkimi uczestnikami zdarzenia oraz osobami udzielającymi wsparcia. W przypadku kontaktu małoletniego z treściami szkodliwymi należy dokładnie zbadać sposób, w jaki do niego doszły. Poszukiwanie przez małoletniego tego typu treści w sieci lub podsufanie ich przez innych może być oznaką niepokojących incydentów ze świata rzeczywistego, np. kontaktów z osobami handlującymi narkotykami czy udziału w procesie rekrutacji do sekty lub innej niebezpiecznej grupy.

4) Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.

W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, szkoła - w porozumieniu z rodzicami małoletniego - niezwłocznie powiadamia policję.

5) Współpraca ze służbami i placówkami specjalistycznymi.

Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać potrzebę skorzystania przez ofiarę ze specjalistycznej opieki psychologicznej. Decyzja o takim kontakcie i skierowaniu na terapię musi zostać podjęta w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletniego.

Zasady i procedury postępowania w przypadku naruszenia prywatności, dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku małoletniego

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą

Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności małoletniego poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie jego danych osobowych lub wizerunku. Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź fotomontażu), szantażowania (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających reputację ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji

finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary). Często naruszenie prywatności łączy się z cyberprzemocą.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.

W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyludzenie danych osobowych, wykorzystanie wizerunku małoletniego dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice powinni skontaktować się bezpośrednio z policją (zgodnie z Kodeksem karnym ściganie następuje wówczas na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy jest uzyskanie dowodów potwierdzających, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.

2) Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu oraz adres strony, na której udostępniony został wizerunek dziecka, konwersacja w komunikatorze, SMS). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów, dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności - w działaniu tym powinna wspierać małoletniego osoba dorosła. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary bądź w innych celach niezgodnych z prawem, należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody, musi odbywać się za zgodą policji (o ile została powiadomiona). Szczególnej uwagi wymagają incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas

zakupu towarów online lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku jak najszybciej powiadomić rodziców/opiekunów prawnych i zasugerować kontakt ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia. O czynach niezgodnych z prawem należy powiadomić policję.

3) Identyfikacja sprawcy(ów).

W przypadku, gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz potwierdzają, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, zabezpiecza się je, dokumentuje zdjęciem i przekazuje policji. Identyfikacji dokonać powinna policja.

4) Działania wobec ofiary zdarzenia. Małoletniego należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – opieką psychologiczno-pedagogiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości bądź naruszenie dobrego imienia ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła powinna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

5) Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.

Gdy naruszenie prywatności czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice małoletniego powinni o tym powiadomić policję.

6) Współpraca z placówkami specjalistycznymi.

W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować małoletniego, za zgodą i we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą.

Zagrożenie obejmuje kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia małoletniego do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).

Telefony alarmowe krajowe.

Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111, <https://116111.pl/>

Telefon dla rodziców w sprawie bezpieczeństwa dzieci: 800 100 100, <https://800100100.pl/>

Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pldyzurnet@dyzurnet.pl, tel. 801 615 005

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1) Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.

Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni małoletniego. Zdarza się, że informacja uzyskiwana jest ze środowiska rówieśników ofiary. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji – szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości. W przypadku niebezpiecznych

kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia, szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

2) Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

Należy pomóc w zidentyfikowaniu i zabezpieczeniu w formie elektronicznej dowodów działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy rozmów w komunikatorach czy na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie bezzwłocznie należy zawiadomić policję o wystąpieniu zdarzenia.

3) Identyfikacja sprawcy(ów).

Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości szkoły.

4) Działania wobec ofiary zdarzenia.

W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także rekrutacji do grupy terrorystycznej – należy przede wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobnego wsparcia należy udzielić w przypadku zaobserwowania zachowań zagrażających zdrowiu i życiu (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań z inspiracją płynącą z internetu należy powiadomić rodziców. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczną we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z małoletnim prowadzonej z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego przez psychologa/pracownika, do którego małoletni ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o

sprawcy i przekazać je policji. Trzeba upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a małoletni odzyskał poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej), w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Małoletniemu należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec małoletniego powinny być uzgadniane z rodzicami/ opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.

Współpraca z policją i sądami rodzinnymi

W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwodzenia małoletniego do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie policji lub sądu rodzinnego.

Współpraca ze służbami społecznymi i placówkami specjalistycznymi

W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna, jako źródło dochodu osób nieletnich

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą

Seksting to przesyłanie wiadomości drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub z wykorzystaniem różnych aplikacji i komunikatorów albo publikowanie np. na portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć lub filmów, o kontekście seksualnym, erotycznym.

Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia:

1. Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia.

W przypadku sekstingu zgłoszeń dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni małoletniego. Delikatny charakter sprawy, a także odpowiedzialność karna sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Niekiedy zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.

2. Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:

Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.

Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał, jako formę wyrażenia siebie.

Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób (bez względu na intencje) i na tym tle dochodzi do cyberprzemocy.

3. Identyfikacja sprawcy(-ów).

Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów – przesyłanych zdjęć czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). W niektórych przypadkach seksting może nosić znamiona przestępstwa związanego z produkcją oraz rozpowszechnianiem materiałów pornograficznych z udziałem osoby małoletniej (poniżej 18. r.ż.) - art. 202 § 3 i 4 kk, dlatego skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.

4. Działania wobec ofiar zdarzenia.

W razie upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym pierwszą reakcją, oprócz dokumentacji dowodów, jest otoczenie opieką psychologiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana z uwzględnieniem komfortu psychicznego małoletniego - ofiary sekstingu, z jego poszanowaniem.

5. Współpraca z policją i sądami rodzinnymi.

W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) dyrektor szkoły powiadamia o tym zdarzeniu policję lub sąd rodzinny.

6. Współpraca z placówkami specjalistycznymi.

Kontakt ofiar z placówkami specjalistycznymi może okazać się konieczny w indywidualnych przypadkach. O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć psycholog wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich w szkole i wdrażania Standardów Ochrony Małoletnich

5.1. Podział obowiązków i przydział zadań w zakresie wdrażania „Standardów Ochrony Małoletnich”

Podmiot	Zadanie/Obowiązek	Termin
Dyrektor szkoły	1. Zatwierdzenie „Standardów Ochrony Małoletnich” i wdrożenie ich w życie zarządzeniem .	czerwiec 2024
	2. Opublikowanie dokumentów w wersji pełnej i skróconej na stronie http://sp3paslek.edupage.org z zachowaniem zasady dostępności dla osób niepełnosprawnych.	czerwiec 2024
	3. Wyznaczenie koordynatora wdrażania zasad określonych w dokumencie.	maj 2024
	4. Przydział zadań związanych z postępowaniem w przypadku krzywdzenia małoletnich i przewodniczenia zespołom interwencyjnym.	czerwiec 2024
	5. Powoływanie Zespołów Interwencyjnych do rozpoznania sprawy krzywdzenia małoletniego - oddzielnie dla każdego przypadku.	bezpośrednio po otrzymaniu informacji
	6. Przeprowadzanie szkoleń pracowników placówki: omawianie treści dokumentu, zasad organizacyjnych wspierania i ochrony małoletnich, standardów obowiązujących w szkole w zakresie ochrony małoletnich, postępowania w sytuacji krzywdzenia.	na bieżąco od maja 2024
	7. Podejmowanie interwencji prawnych, podpisywanie pism interwencyjnych w trudnych sytuacjach.	na bieżąco
	8. Określenie obiegu dokumentów związanych z rozpatrywaniem przypadków krzywdzenia małoletnich.	maj/czerwiec 2024
	9. Przypominanie pracownikom szkoły zasad bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych i Polityki bezpieczeństwa.	na bieżąco
	10. Zapewnienie środków finansowych na doskonalenie pracowników szkoły z zakresu ochrony małoletnich.	w miarę potrzeb
Koordynator ds.	1. Przekazywanie informacji o funkcjonowaniu „Standardów Ochrony Małoletnich”, ich treści oraz	na bieżąco

Standardów Ochrony Małoletnich - psycholog szkolny	zasadach ochrony małoletnich w szkole.	
	2. Kontrolowanie jakości dostępnych dokumentów szkoły w zakresie „Standardów Ochrony Małoletnich”.	na bieżąco
	3. Koordynowanie działań w ramach pomocy pokrzywdzonemu małoletniemu, nadzorowanie prowadzonych spraw i ich rejestru.	na bieżąco
	4. Nadzorowanie prawidłowości sporządzania dokumentacji, w tym wypełniania karty A i B.	na bieżąco
	5. Weryfikacja raz na 2 lata przyjętych „Standardów Ochrony Małoletnich”.	raz na 2 lata
Sekretarz szkoły	1. Poinformowanie każdego nowo zatrudnionego pracownika o konieczności zapoznania się z następującymi dokumentami: - Standardy Ochrony Małoletnich; - Polityka bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych; - Regulaminy oraz instrukcje bhp i p.poż; - Regulamin pracy; - Statut szkoły.	przed nawiązaniem stosunku pracy
	2. Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, oświadczenia z KRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, zaświadczenia z rejestru przestępstw na tle seksualnym, a w przypadku obywateli innych krajów, wymaganego oświadczenia lub zaświadczenia.	na bieżąco
	3. Przyjmowanie i przekazywanie zawiadomień o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, e-mail, forma ustna) koordynatorowi ds. „Standardów Ochrony Małoletnich”.	na bieżąco
Zespół do spraw „Standardów Ochrony Małoletnich”	1. Przygotowanie oraz aktualizowanie tablic informacyjnych w każdym budynku szkoły.	na bieżąco od lipca 2024
	2. Prowadzenie rejestru zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.	na bieżąco
	3. Archiwizowanie dokumentów wytworzonych w procesie rozpatrywania spraw dotyczących krzywdzenia (gabinet 27).	na bieżąco
Administrator szkolnej strony internetowej oraz	1. Umieszczenie na stronie internetowej szkoły dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich”	czerwiec 2024
	1. Umieszczanie informacji na stronie internetowej oraz mediach społecznościowych szkoły, informacji	na bieżąco

pedagog specjalny	na temat: - praw dziecka/człowieka, - ochrony przed przemocą oraz wykorzystaniem, - zagrożenia bezpieczeństwa w Internecie.	
	2. Pedagogizacja rodziców w zakresie wychowania bez przemocy.	na bieżąco
Każdy pracownik szkoły	1. Zapoznanie się i przestrzeganie postanowień „Standardów Ochrony Małoletnich”.	maj/czerwiec 2024 oraz na bieżąco
	2. W miarę potrzeb w trakcie prowadzonych zajęć, warsztatów zapoznanie małoletnich z treścią dokumentu, na przykład w formie informacji o prawach dziecka i prawach człowieka.	na bieżąco
	3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego, podejmowanie działań określonych w poszczególnych procedurach postępowania.	na bieżąco
	4. Prowadzenie spotkań, szkoleń, warsztatów o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach, rozpoznawaniu jej stosowania.	według potrzeb i harmonogramu szkoleń
	5. W czasie indywidualnych konsultacji wyjaśnianie małoletnim i ich rodzicom/prawnym opiekunom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w szkole.	na bieżąco

5.2. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów oraz sposobów dokumentowania tej czynności

Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest dyrektor szkoły. Przygotowanie personelu polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem, właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.

Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb pracowników w tym zakresie. W szkole organizuje się wewnętrzne doskonalenie w zespołach przedmiotowych i zespole wychowawczym. Za ich

organizację i przebieg odpowiadają przewodniczący zespołów. Sporządzana jest lista obecności uczestników.

5.3. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w szkole:

- 1) Dyrektor szkoły
- 2) Wicedyrektor szkoły
- 3) Koordynator ds. „Standardów Ochrony Małoletnich” – psycholog szkolny
- 4) Wyznaczony pracownik pedagogiczny – pedagog, pedagog specjalny, bibliotekarz i nauczyciele świetlicy.

W przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy zawiadomić o przemocy pierwszego spotkanego pracownika szkoły.

5.4. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji

Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego zakładana jest imiennateczka z jego nazwiskiem. Teczke zakłada i prowadzi Koordynator ds. „Standardów Ochrony Małoletnich”. Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie Koordynatora ds „Standardów Ochrony Małoletnich” lub dyrektora szkoły i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

W teczce umieszcza się:

- 1) Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia (załącznik 1).
- 2) Protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwym jego sporządzenie.
- 3) Kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy (załącznik 3 i/lub 4).
- 4) Protokoły i notatki z rozmów z małoletnimi osobami, jemu najbliższymi lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem.
- 5) Protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego, powołanego przez dyrektora.
- 6) Kopię „Niebieskiej Karty -A”, w przypadku, gdy zostanie wszczęta procedura „Niebieskiej Karty” (załącznik 5).
- 7) Kopię „Niebieskiej Karty – B” , w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskiej Karty " (załącznik 6).
- 8) Protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą - o ile taka będzie przeprowadzana.
- 9) Korespondencję pomiędzy np. sądem rodzinnym, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi.
- 10) Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
- 11) Karty monitorowania zachowań krzywdzonego, opinie wychowawcy i nauczycieli uczących małoletniego.
- 12) Ocena efektywności wsparcia.
- 13) Wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy.

5.5. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Plan wsparcia małoletniego (w tym dziecka niepełnosprawnego oraz dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół powołany przez dyrektora szkoły. W jego skład mogą wchodzić: koordynator ds. Standardów Ochrony Małoletnich, specjaliści szkolni, wychowawca, nauczyciele.

Struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia,
- 3) tytuł, z jakiego powodu został opracowany plan wsparcia,
- 4) diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- 5) cel wsparcia małoletniego,
- 6) identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia dziecka - ofiary krzywdzenia,
- 7) zakres współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego,
- 8) zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego małoletniemu,
- 9) formy i metody wsparcia małoletniego,
- 10) ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu.

Przeprowadzenie diagnozy sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia:

- 1) charakterystyka doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego – w obszarze zdrowia, życia, rozwoju),

- 2) analiza dostępnej dokumentacji, np. wyniki rozmów, wyniki obserwacji (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców, wychowawcę, nauczycieli, psychologa/pedagoga/pedagoga specjalnego/logopedę, doradcę zawodowego, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę dziecka,
- 3) określenie czynników ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego, ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.

Zdefiniowanie celu oferowanego wsparcia, np.:

- 1) zapewnienie specjalistycznego wsparcia małoletniemu, udzielanie systematycznej/ okresowej pomocy np. psychologicznej, terapeutycznej,
- 2) wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną małoletniemu, wzmacnianie poczucia jego własnej wartości,
- 3) wspieranie rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- 4) złagodzenie psychicznych i behawioralnych objawów skrzywdzenia, złagodzenie stresu, lęku małoletniego,
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego),
- 6) kształcenie umiejętności radzenia sobie z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym.

Identyfikacja zasobów wewnętrznych szkoły oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego - ofiary krzywdzenia, np.:

- 1) zasoby wewnętrzne szkoły: dyrektor, specjaliści szkolni, zespół interwencyjny, rodzice/opiekunowie prawni dziecka;

- 2) źródła zewnętrzne wsparcia dziecka krzywdzonego, np. Sąd rodzinny, kurator sądowy, policja, placówki doskonalenia nauczycieli, służba zdrowia, MGOP/GOPS; organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem itp.

Ustalenie zakresu współdziałania szkoły z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletnich.

Pracownicy szkoły działają na rzecz wsparcia małoletniego zgodnie z zakresem swoich obowiązków i uprawnień, współpracując z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletniego.

Ustalenie harmonogramu działań w ramach wsparcia udzielanego małoletniemu – ustalenie zakresu, wymiaru godzin, okresu wsparcia:

- 1) zakres wsparcia wynika ze zdiagnozowanych w różnych obszarach indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz psychofizycznych małoletniego - ofiary krzywdzenia;
- 2) wymiar godzin i okres, w jakim będzie udzielane wsparcie zależy od doświadczanych przez małoletniego skutków krzywdy oraz zaobserwowanych efektów wsparcia w okresie ich monitorowania.

Ustalenie form i metod wsparcia małoletniego

Przykładowe formy pracy:

- indywidualna – praca indywidualna z małoletnim w zależności od rodzaju krzywdy – zgodnie z przyjętymi w szkole procedurami;
- zespołowa: warsztaty rozwojowe, zajęcia grupowe.

Przykładowe metody wsparcia krzywdzonego dziecka:

- bezpośrednia rozmowa z małoletnim prowadzona przez psychologa/ pedagoga/ innego pracownika;
- warsztaty rozwojowe;
- analiza dokumentacji związanej z sytuacją małoletniego;
- obserwacja zachowania.

Ocena efektywności udzielanego wsparcia:

- 1) Zasady i sposób monitorowania efektów wsparcia np. dwa razy w roku szkolnym; sposób – wyniki obserwacji prowadzonej przez specjalistów, rodziców/opiekunów prawnych dziecka (sojuszników dziecka) w czasie oferowanych form wsparcia; wyniki rozmów z małoletnim; efekty wsparcia udzielanego małoletniemu przez podmioty zewnętrzne; analiza dostępnej dokumentacji;
- 2) Ocena efektów wsparcia: ocena adekwatności udzielonego wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb małoletniego - ofiary krzywdzenia.

5.6. Udostępnianie „Standardów Ochrony Małoletnich”

W szkole opracowane zostały dwie wersje dokumentu „Standardów Ochrony Małoletnich”:

- wersja „pełna”, inaczej kompletna,
- wersja „skrótowa” - przeznaczona dla małoletnich.

Wersja „pełna” jest dostępna w sekretariacie, u dyrektora szkoły, pokoju nauczycielskim i bibliotece w formie wydruku. Wgląd w wersję „pełną” mają: wszyscy pracownicy, rodzice, zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli. Wersja „pełna” i „skrótowa” jest ogólnie dostępna ze względu na jej opublikowanie na stronie internetowej szkoły.

5.7. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

Dyrektor szkoły dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania „Standardów Ochrony Małoletnich” na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie, nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrażaniu dokumentu.

W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w szkole prowadzone są ewaluacje typu:

- in-term – w trakcie posługiwania się i stosowania opracowania,
- ex-post – po upływie dwóch lat od daty wdrożenia.

Ewaluację przeprowadza Koordynator ds. „Standardów Ochrony Małoletnich” z użyciem technik:

- analizy dokumentu,
- wywiadów z rodzicami i pracownikami szkoły,
- sondażu, z użyciem ankiety anonimowej,
- dyskusji grupowej w zespołach przedmiotowych i zespole wychowawczym.

Raport z ewaluacji wraz z wnioskami i rekomendacjami Koordynator ds. „Standardów Ochrony Małoletnich” przedstawia Radzie Pedagogicznej.